

09/4

irizpena

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAN GIZARTE
ESKU-HARTZEAREN EREMUAN HIRUGARREN
SEKTOREAN JARDUERAK SUSTATZEKO
DIRU-LAGUNTZAK ARAUTZEKO
Dekretuaren Proiektuari buruzkoa

Bilbon, 2009 urteko abenduaren 11an

EGAB

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea
Consejo Económico
y Social Vasco

*i*rizpena 09/4

I. AURREKARIAK

2009ko azaroaren 18an Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordean Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren idazkia sartu zen eta txostena eskatzen zuen Euskal Autonomia Erkidegoan gizarte esku-hartzearen eremuan hirugarren sektorean jarduerak sustatzeko diru-laguntzak arautzen dituen Dekretuaren Proiektuari buruz, 9/1997 Legeak, ekainaren 27koak, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeari buruzkoak, 3.1.b) artikuluan xedatutakoaren arabera. Ekimen legegile horren xedea Eusko Jaurlaritzak Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren bidez irabazi-asmorik ez duten erakunde pribatuei berez gizarte esku-hartzearen eremuan erakundeek garatzen dituzten jardueren finantzazioan laguntzeko emango dizkien diru-laguntza ekonomikoen esparrua arautzea da. Eremuaren barruan sartuko dira pertsona guztien autonomia pertsonala eta integrazio komunitarioa sustatu eta babestera bideratutako jarduerak. Baztertuak geldituko dira beste sektore-eremuetako berezko jarduerak, hala nola osasunari, hezkuntzari, enpleguari edo etxebizitzari dagozkionak.

Berehala bidali zitzaizen dokumentuaren kopia Batzordearen Osoko Bilkura osatzen duten kide guztiei, beren proposamenak egin eta iritziak emateko eta horiek Lan Batzordera bideratzeko, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen Funtzionamenduari buruzko Araudiak xedatutakoarekin bat. 2009ko abenduaren 9an, Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren Gizarte Gaietako Zuzendariaren agerraldia entzun ondoren, Gizarte Garapenerako Batzordea bildu zen Dekretu Proiektua baloratzeko xedez. Hartutako erabakietatik abiatuta, Irizpen Proiektu hau egin da abenduaren 11n Batzordearen Osoko Bilkurak aztertzeko. Bertan aho batez onartzen da.

II. EDUKIA

Euskal Autonomia Erkidegoan gizarte esku-hartzearen eremuan hirugarren sektoreko jarduerak sustatzeko diru-laguntzak arautzen dituen Dekretu Proiektuaren testuak zioen azalpena, 18 artikulua, indargabetzeko xedapen bat, behin-behineko bi eta lau azken xedapen ditu. Laburbilduz, edukia hurrengo da:

Dekretuaren xedea Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren bidez Eusko Jaurlaritzak irabazi-asmorik ez duten erakunde pribatuei erakundeek berez gizarte esku-hartzearen eremuan garatzen dituzten jardueretan laguntzeko emango dizkien diru-laguntzen esparrua arautzea da.

Jarduerak 12/2008 Legeak, abenduaren 5ekoak, Gizarte Zerbitzuei buruzkoak, xedatutako printzipio eta gidalerroetara moldatuko dira, nahiz eta gizarte esku-hartzea ez agortu arau honetan aurrez ikusitako prestazio eta zerbitzuekin eta, besteak beste, jarduera mistoak, koordinatuak eta integratuak izan ditzake gizarte eta osasunaren, gizarte eta hezkuntzaren, gizarte eta lanaren edo gizarte eta bizimoduaren arloetan. Gainera, Dekretu honek araututako diru-laguntzak emateko orduan, bereziki baloratuko da gizarte esku-hartzean zeharkako politiken ikuspuntu bat edo batzuk sartzea, horiek gizarteratzearekin, familia babestearekin, droga-mendekotasunen prebentzioarekin, haurrei arreta eskaini eta babestearekin, pertsona etorkinak integratzearekin eta, oro har, kulturen nahastearekin, pertsona adinduei eta mendekotasun-egoeran daudenei arreta eskaini eta babestearekin, askatasunarekin eta aniztasun afektibo-sexualarekin zerikusia badute. Era berean, nolana ere, beharrezkoa izango da generoaren ikuspuntua sartzea.

Orain arte gizarte esku-hartzearen eremuan aipatutako legeria aplikagarriaren babesean, hurrengo printzipioen bidez bideratzen diren jarduerak diru-laguntza jaso dezakete: prebentzioa, ikuspegi komunitarioa, pertsonalizazioa, sinergia, autonomia sustatzea, pertsonen eta taldeen partaidetza eta indarra hartzea, kudeaketaren normalizazioa, integrazioa eta hobekuntza etengabea.

Illo horri jarraiki, gizarte esku-hartzearen eremuan hirugarren sektorearen jardueretarako diru-laguntzen deialdiei buruzko Aginduek, Dekretuan xedatutako printzipioekin bat, diru-laguntza jaso dezaketen jarduerak baloratzeko eta horien artean ordena zehazteko diru-laguntzaren lerro bakoitzaren irizpide orokor eta berezietan buruzko balioa zehaztu eta xedatuko dute.

Diru-laguntza emango zaien lerroei dagokienez, Dekretu honetan aurrez ikusitako diru-laguntzak jaso ahal izango dituzte hurrengo lerroetan kokatzen diren jarduerak:

- Gizarte esku-hartzearen jarduerak: Pertsonen autonomia pertsonala eta integrazio komunitarioa sustatu eta babestera bideratutako jarduerak eta, nagusiki, esperimendazioa eta berrikuntza kontuan hartzen dutenak. Nolanahi ere, berez ez dira prestazio eta zerbitzu estandarizatuen eta ziurtatuen katalogoan sartu behar erantzukizun publiko bezala Gizarte Zerbitzuei buruzko Legean eta garapen-legerian.
- Gizarte esku-hartzean ekintza boluntarioa eta elkarte-partaidetza sendotzeko jarduerak. Hau da lerro bakarra jardueren hartzaileak erakundearekin zerikusia duten pertsonak izateko, bazkideak edo langileak diren neurrian. Erakundeek ekintza boluntarioaren eta elkarte-partaidetzaren bide bezala berez gizarte-balioa dutela onartzen da.

- Gizartean esku hartzeko ezagutza erabilgarriak sortu eta lortzera bideratutako jarduerak, hala nola prestakuntza-programak, ikerketa-proiektuak, argitalpenak egin eta hedatzea, dokumentazioaren eta ekitaldi teknikoekin zerikusia duten jarduerak, besteak beste, ikastaroak eta mintegiak.

Diru-laguntza jaso dezaketen hiru lerroetan jarduerak finantzatzen dira eta langileen egitura egonkorra edo erakundearen azpiegitura fisikoan inbertsioa.

Erakunde onuradunen betebeharren artean dago baldintzak betetzen direla justifikatzea, baita diru-laguntza ematen den jarduera egitea ere. Emandako zenbatekoa justifikatzeko, gastua egiaztatzen duten dokumentuen zerrenda aurkeztuko da. Era berean, dagokion Zuzendaritzari bidali beharko zaio diru-laguntza jaso duen jarduera baloratzen duen txostena eta lortu nahi ziren helburuen betetze-maila adieraziko da. Bestetik, Dekretuan araututako diru-laguntzak kudeatu eta ebazteko organo eskuduna Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren Zuzendaritza izango da. Hori berariaz zehaztuko da deialdiaren Aginduetan. Zuzendaritza aginpidedunari dagokion Sailburuordetzak Balorazio Batzordea izendatuko du eta berak diru-laguntzak emateko edo ukatzeko proposamena formulatuko du. Organo Kolegiatu hori ez dute sei pertsonak baino gehiagok osatuko; erantzukizun politikoa edo teknikoa izan dezakete eta, gutxienez, gizarte-zerbitzuen, droga-mendekotasunaren, familiaren, gizarteratzearen, inmigrazioaren, haurtzararen eta nerabezaren eta aniztasun nahiz askatasun afektibo-sexualaren arloetan Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren Zuzendaritza eskudunak izango dira. Zuzendaritza bakoitzak egingo du proposamena.

Dekretuan araututako diru-laguntzak emateko prozedura lehiaketa izango da. Jarduera bakoitzaren kasuan, Balorazio Batzordeak zehaztuko du hauta dezakeen zenbatekoa eta lortutako puntuazioa. Gutxieneko puntuazioa zehaztuko da eta horren azpitik jarduerak ez dute diru-laguntzarik jasoko. Diru-laguntzaren lerro bakoitzarentzat aurrez ikusitako aurrekontu-kreditua nahikoa ez bada hauta daitezkeen diru-laguntza guztiak emateko, gutxieneko puntuazioa berdinu edo gaitu duten jardueren kasuan, finantzazioa modu proportzionalean banatuko da eta jarduera bakoitzaren kasuan hauta dezakeen zenbatekoa eta lortutako puntuazioa kontuan hartuko da aurrekontu-kreditua agortu arte.

Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailak jarduera bakoitzeko onartutako aurrekontuaren %80a arteko diru-laguntza eman dezake. Ordainketa zatitua izango da: %80 ematen den unean ordainduko da eta beste %20 jarduera amaitu eta bi hilabeteren buruan diru-laguntzarako onartuta dagoen gastuaren justifikazio-dokumentuak edo, arrazoi justifikatuak elkartzen direnean, idazkia aurkeztu ondoren .

Azkenik, Dekretu honek berariaz indargabetzen du: 133/2002 Dekre-

tua, ekainaren 11koa, Euskal Autonomia Erkidegoan gizarte-zerbitzuen arloan jarduerak egiteko laguntzak arautzen dituena; 262/2003 Dekretua, urriaren 28koa, gizarte zerbitzuen “Dolores Ibarri Sariak” arautzen dituena; 61/2007 Dekretua, apirilaren 17koa, inmigrazioaren eta kulturen arteko bizikidetasunaren eremuetan jarduerak egiteko laguntzak arautzen dituena; baita kontra doazen beste xedapenak ere.

III. GOGOETAK

12/2008 Legeak, abenduaren 5ekoak, Gizarte Zerbitzuei buruzkoak, ongizatearen aldeko ekintzaren eremu nagusi bezala kokatzen du gizarte esku-hartzea, besteak beste, hezkuntzan, osasunean, enpleguan eta etxebizitzan esku-hartzearekin batera.

Arauren katalogoan identifikatutako gizarte-zerbitzuen horniduran erantzukizun publikoa aipatu arren, era berean, oinarritzko zeregina du gizarte-ekintzaren hirugarren sektoreak hori 17/1998 Legeak, ekainaren 25ekoak, Boluntarioei buruzkoak, definitutako baldintzetan: “Herritarrek aske elkartu eta modu antolatuan jardutea elkarteen, fundazioen edo irabazi-asmorik gabeko bestelako erakunde pribatuen bidez”.

Gizarte Zerbitzuen Legeak Eusko Jaurlaritzaren berezko aginpidetzat jotzen du gizarte-ekintzaren hirugarren sektorea sustatu eta bultzatzea eta, ildo horri jarraiki, kontsultatzen ari zaigun Dekretu-proiektuaren helburua xede horretara Gobernuak bideratutako diru-laguntzak sistematizatzea da. Bereziki sustatzen dira zeharkako ikuspegitik gizarteratzearekin, familia-laguntzarekin, droga-mendekotasunaren kontrako borrokarekin eta haurtzaroen, adinduen eta mendekoen eskubideak defendatzearekin eta askatasun nahiz aniztasun afektibo-sexualarekin zerikusia duten ekimenak.

Gai horiek kontuan hartuta, positiboki baloratzeko dugu Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailak arau honen bidez irabazi-asmorik ez duten gizarte-ekimenak laguntzeko bidea berrantolatzea. Hala eta guztiz ere, hurrengo oharrek egin nahi ditugu:

LEHENENGOA

Arauek argiak eta zehatzak izan behar dutela eta eksklusiboki edukia aipatu behar dela ulertuta, gure iritziz testua legegilea izatetik urrun, oso azalpenekoa da eta nahastea sortzen du. Oro har, zenbait legeen derrigortasunari buruz beharrezkoa ez den erreferentzia hautematen da eta ez bakarrik zioen azalpenean, baita artikuluetan zehar ere, derrigortasuna legeak berak sortzen baitu eta ez Dekretuan aipatzen delako.

BIGARRENA

Euskadiko EGABren iritziz, arau hau abian jartzen denean kontuan hartu beharko litzateke 12/2008 Legeak, Gizarte Zerbitzuei buruzkoak, funtsezko alderdiak garatzeke dituela, hala nola Gizarte Zerbitzuen Zorroa eta Mapa edo erantzukizun publikoko zerbitzuak ekimen pribatua-rekin hitzartzeko erregimena, irabazi-asmorik gabeko gizarte-ekimenari diru-laguntza emateko erregimen berria baldintzatu beharko luketen bi elementu aipatzeagatik.

Era berean, Batzorde honen kezka da arau honen inpaktua Eusko Jaurlaritzaren eta Foru Aldundien eta Udalen arteko aginpideen banaketan, beraz, erakunde horien artean akordioa lortzea eskatzen du.

Bestetik, Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailak Dekretu-proiektu honetan bultzatutako ekintzek, testuan bertan agertzen den bezala, Gobernuaren beste arlo batzuekin elkarrekintzan dihardute: gizarte-osasun, gizarte-hezkuntza edo gizarte-bizitza espazioak; hala EGABk Gobernuari jakin-arazi nahi dio ezinbestekoa koordinazioa bermatu behar dela eta Sailen artean erantzukizunak banatu behar direla, araua aplikatzeko orduan disfuncziorik ez izateko.

Gai horiengatik guztiengatik, 2010eko deialdia ixten denean eta, bereziki, Gizarte Zerbitzuei buruzko Legeak aurrez ikusitako Zerbitzuen Zorroa eta Katalogoa onartu eta abian jarri ondoren, arauaren funtzionaltasuna ebaluatzea proposatzen da, beharrezkoa izanez gero, behar bezala berriz bideratzeko.

HIRUGARRENA

Besteak beste, sektorean borondatez zerbitzuak eskaintzen dituzten pertsonak eta profesional-moduan ordainsaria jasotzen dutenak bizikidetzen direla jakitun izanik, Euskadiko EGABren ustez kalitatearen kontzeptua integrala da eta zerbitzua eskaintzeko baldintza materialak eta funtzionalak profesionalen lan-baldintzekin elkartu behar dira. Ondorioz, kontsultatzen den araua Gizarte Zerbitzuen kalitatearen aldekoa izan daiteke araudian eragiten duen enpresetan eta erakundeetan langileen enplegu-kalitatea eta lan-eskubideak bermatzearen bidez.

Horretarako, artikuluetan honakoak eranstea proposatzen dugu:

- Zioen azalpena, 3. orrialdea: hurrengo paragrafoa eranstea, lehenengoaren ondoren:

“Azkenik, Eusko Jaurlaritzak aipatu nahi du aipatu zeharkako ikuspuntuekin eta politikekin batera, lan-antolamendu juridiko aplikagarria bete behar dela, proiektuetan ordainsaria jasotzen duten langileekin zerikusia duten kostuak sartzen direnean. Ildo horri jarraiki, ebalua daitekeen zeharkako ikuspuntu bezala kontuan hartuko dira ordainsaria jasotzen duten langileen gizarte- eta lan-baldintza orokorrak, horiek proiektuan sartuak badaude. Bereziki, derrigorrezkoa da

hitzarmen aplikagarriak betetzea, hala baleude, eta lanerako segurtasunaren eta osasunaren arloan legeria aplikatzea.”

- 2. artikulua. Gizarte esku-hartzea eta zeharkako ikuspuntuak. 3. puntu berria eranstea:

“3. Era berean, finantzazio publikoa eskatzen duten proiektuetan, ordainsaria jasotzen duten langileekin zerikusia duten kostuak sartzan dituzten gastu-kapituluak badituzte, erakundeek lan-hitzarmen aplikagarriak, hala baleude, eta lanerako segurtasun- eta osasun-arloan legeria betetzen dituztela baloratuko da.”

- 10. artikulua. Diru-laguntza jaso dezaketen eta ezin dezaketen gastuak. 3. puntua hurrengo moduan osatzea:

“3. Jarduera batean diru-laguntza jaso dezakete erakundeetan ordainsaria jasotzen duten langileekin zerikusia duten kostuek jardueraren arduraldiari dagokienean, baita ehuneko zehatz finkoa beste egitura-kostuengatik ere. Ordainsaria jasotzen duten langileekin zerikusia duten kostuen egozpena behar bezala kalkulatzeko, Administrazioak ordainsarien kostu guztiak kontuan hartuko ditu; oinarritzko ordainsaria eta bestelako ordainsari-kontzeptuak, urteko lanaldia, oporrak, etab., lan-kategoriaren edota talde profesionalaren arabera. Horretarako, hala balego, hitzarmenari eta lan-arau aplikagarriei erreparatuko zaie. Halaber, kooperatibetan bazkide langileek sozietatearekiko dituzten harremanak edo lan harremanak arautzen dituzten bidezko arauak ere. Diru-laguntza jasoko duen jardueran funtzioak egiteko ordainsaria jasotzen duten langileentzat eta egitura-kostuetan sartzen diren langileentzat bete beharko dira. Bestelako egitura-kostuengatik ehuneko finkoa, justifikaziorik behar ez duena, kalkulatzeko, diru-laguntza jaso dezakeen lerro bakoitzean gehienekoa zehaztuko da Dekretua garatzeko Aginduetan.”

IV. ONDORIOAK

Euskadiko EGABren iritziz egokia da Euskal Autonomia Erkidegoko gizarte esku-hartzearen eremuan hirugarren sektorearen jarduerak sustatzeko diru-laguntzak arautzen dituen Dekretu Proiektua izapidetzea, kontsulta-organoak egin dituen gogoetekin.

Bilbon, 2009. urteko abenduaren 11an

Lehendakariaren ikus onetsia
José Luis Ruiz García

Idazkari Nagusia
Javier Muñecas Herreras

